

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē sundarakāṇḍē

॥ dviṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dviṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

vānarairmadhuvanarakṣakāṇāṃ dadhimukhasya ca
parābhavaḥ sabhṛtyasya dadhimukhasya sugrīvapārśvē
gamaṇaṃ ca

tānuvāca hariśrēṣṭhō
hanūmān vānaraṛṣabhaḥ ।
avyagramanasō yūyaṃ
madhu sēvata vānarāḥ ॥ 5.62.1 ॥

ahamāvarjayiṣyāmi
yuṣmākaṃ paripanthinaḥ ।
śrutvā hanūmatō vākyam
harīṇāṃ pravarō'ṅgadaḥ ॥ 5.62.2 ॥

pratyuvāca prasannātmā
pibantu harayō madhu ।
avaśyam kṛtakāryasya
vākyam hanumatō mayā ॥ 5.62.3 ॥

akāryamapi kartavyam
kimaṅgaṃ punarīdṛśam ।
aṅgadasya mukhācchrutvā
vacanaṃ vānaraṛṣabhāḥ ॥ 5.62.4 ॥

sādhū sādhviti saṁhr̥ṣṭā
 vānarāḥ pratyapūjayan |
 pūjayitvāṅgadaṁ sarvē
 vānarā vānarar̥ṣabham || 5.62.5 ||

jagmurmadhuvanaṁ yatra
 nadīvēga iva drumam |
 tē praviṣṭā madhuvanaṁ
 pālānākramya śaktitaḥ || 5.62.6 ||

atisargācca paṭavō
 dr̥ṣṭvā śrutvā ca maithilīm |
 papuḥ sarvē madhu tadā
 rasavat phalamādaduḥ || 5.62.7 ||

utpatya ca tataḥ sarvē
 vanapālān samāgatān |
 tē tāḍayantaḥ śataśaḥ
 saktā madhuvanē tadā || 5.62.8 ||

madhūni drōṇamātrāṇi
 bāhubhiḥ parigr̥hya tē |
 pibanti kapayaḥ kēcit
 saṅghaśastatra hr̥ṣṭavat || 5.62.9 ||

ghnanti sma sahitāḥ sarvē
 bhakṣayanti tathāparē |
 kēcit pītvāpavidhyanti
 madhūni madhupiṅgalāḥ || 5.62.10 ||

madhūcchiṣṭēna kēcicca
 jaghnuranyōnyamutkaṭāḥ |
 aparē vṛkṣamūlēṣu
 śākhā gṛhya vyavasthitāḥ || 5.62.11 ||

atyartham ca madaglānāḥ
 parṇānyāstīrya śēratē |
 unmattavēgāḥ plavagā
 madhumattāśca hṛṣṭavat || 5.62.12 ||

kṣipantyapi tadānyōnyam
 skhalanti ca tathāparē |
 kēcit kṣvēḍān prakurvanti
 kēcit kūjanti hṛṣṭavat || 5.62.13 ||

harayō madhunā mattāḥ
 kēcit suptā mahītalē |
 dhṛṣṭāḥ kēciddhasantyanē
 kēcit kurvanti cētarat || 5.62.14 ||

kṛtvā kēcid vadantyanē
 kēcid budhyanti cētarat |
 yē'pyatra madhupālāḥ syuḥ
 prēṣyā dadhimukhasya tu || 5.62.15 ||

tē'pi tairvānarairbhīmaiḥ
 pratiṣiddhā diśō gatāḥ |
 jānubhiśca praghṛṣṭāśca
 dēvamārgam ca darśitāḥ || 5.62.16 ||

abruvan paramōdvignā
 gatvā dadhimukhaṃ vacaḥ |
 hanūmatā dattavarai -
 rhatam madhuvanaṃ balāt |
 vayaṃ ca jānubhirghṛṣṭā
 dēvamārgaṃ ca darśitāḥ || 5.62.17 ||

tadā dadhimukhaḥ kruddhō
 vanapastatra vānaraḥ |
 hataṃ madhuvanaṃ śrutvā
 sāntvayāmāsa tān harīn || 5.62.18 ||

ētāgacchata gacchāmō
 vānarānatidarpitān |
 balēnāvārayiṣyāmi
 prabhuñjānān madhūttamam || 5.62.19 ||

śrutvā dadhimukhasyēdaṃ
 vacanaṃ vānararṣabhāḥ |
 punarvīrā madhuvanaṃ
 tēnaiva sahitā yayuḥ || 5.62.20 ||

madhyē caiṣāṃ dadhimukhaḥ
 supragṛhya mahātarum |
 samabhyadhāvan vēgēna
 sarvē tē ca plavaṅgamāḥ || 5.62.21 ||

tē śilāḥ pādapāṃścaiva
 pāṣāṇāmapi vānarāḥ |

gr̥hītvābhyāgaman kruddhā
yatra tē kapikuñjarāḥ || 5.62.22 ||

balānnivārayantaśca
āsēdurharayō harīn |
sandaṣṭauṣṭhapuṭāḥ kruddhā
bhartsayantō muhurmuhuh || 5.62.23 ||

atha dr̥ṣṭvā dadhimukhaṃ
kruddhaṃ vānarapuṅgavāḥ |
abhyadhāvanta vēgēna
hanumatpramukhāstadā || 5.62.24 ||

savṛkṣaṃ taṃ mahābāhu -
māpatantaṃ mahābalaṃ |
vēgavantaṃ vijagrāha
bāhubhyāṃ kupitō'ṅgadaḥ || 5.62.25 ||

madāndhō na kṛpāṃ cakrē
āryakō'yaṃ mamēti saḥ |
athainaṃ niṣpipēṣāśu
vēgēna vasudhātalē || 5.62.26 ||

sa bhagnabāhūrumukhō
vihvalaḥ śōṇitōkṣitaḥ |
pramumōha mahāvīrō
muhūrtaṃ kapikuñjaraḥ || 5.62.27 ||

sa kathañcid vimuktastai -
rvānarairvānararṣabhaḥ |

uvācaikāntamāgatya

svān bhr̥tyān samupāgatān || 5.62.28 ||

ētāgacchata gacchāmō

bhartā nō yatra vānaraḥ |

sugrīvō vipulagrīvaḥ

saha rāmēṇa tiṣṭhati || 5.62.29 ||

sarvaṃ caivāṅgadē dōṣaṃ

śrāvayiṣyāma pārthivē |

amarṣī vacanaṃ śrutvā

ghātayiṣyati vānarān || 5.62.30 ||

iṣṭaṃ madhuvanaṃ hyētat

sugrīvasya mahātmanaḥ |

pitṛpaitāmahaṃ divyaṃ

dēvairapi durāsadam || 5.62.31 ||

sa vānarānimān sarvān

madhulubdhān gatāyuṣaḥ |

ghātayiṣyati daṇḍēna

sugrīvaḥ sasuhr̥jjanān || 5.62.32 ||

vadhyā hyētē durātmānō

nṛpājñāparipanthinaḥ |

amarṣaprabhavō rōṣaḥ

saphalō mē bhaviṣyati || 5.62.33 ||

ēvamuktvā dadhimukhō

vanapālān mahābalaḥ |

jagāma sahasōtpatya

vanapālaiḥ samanvitaḥ || 5.62.34 ||

nimēṣāntaramātrēṇa

sa hi prāptō vanālayaḥ |

sahasrāmśusutō dhīmān

sugrīvō yatra vānaraḥ || 5.62.35 ||

rāmaṃ ca lakṣmaṇaṃ caiva

dr̥ṣṭvā sugrīvamēva ca |

samapraṭiṣṭhāṃ jagatī -

mākāśānnipapāta ha || 5.62.36 ||

sa nipatya mahāvīraḥ

sarvaistaiḥ parivāritaḥ |

harirdadhimukhaḥ pālaiḥ

pālānāṃ paramēśvaraḥ || 5.62.37 ||

sa dīnavadanō bhūtvā

kṛtvā śīrasi cāñjalim |

sugrīvasyāśu tau mūrdhnā

caraṇau pratyapīḍayat || 5.62.38 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē

sundarakāṇḍē dviṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ||